

Statenfractie Lokaal Brabant
De heer J.H.W.F. Heijman
Statenfractie CDA
De heer M.N.R.C. Deryckere
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Statenvragen inzake start provinciale Arhi-procedure voor de gemeenten
Nuenen c.a., Son en Breugel en Eindhoven

Geachte,

Bij brief van 13 juli 2017, ingekomen op 13 juli 2017, heeft u namens de LB en de CDA fractie schriftelijke vragen gesteld.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. Op welke juridische gronden en redenen baseert u uw besluit om de regie bij de herindeling van de gemeente Nuenen over te nemen?

Antwoord: Gedeputeerde Staten zijn op grond van artikel 8 van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) bevoegd een provinciale Arhi-procedure te starten. Deze procedure start met het aankondigen van het zogeheten open overleg, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, Wet arhi. In het Beleidskader gemeentelijke herindeling (28 mei 2013) wordt ingegaan op de rol van de provincie bij discussies over gemeentelijke herindeling. Daarover wordt het volgende opgemerkt: 'Waar het de onderlinge rolverdeling tussen gemeenten en provincies betreft, dient voorop te staan dat gemeenten als eerste aan zet zijn als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Tegelijkertijd is het zo dat gemeenten en provincies in deze discussie optrekken in partnerschap, vanuit onderscheidenlijke verantwoordelijkheden in het belang van het lokaal bestuur. Provincies spelen daarbij vanuit hun algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur vaak een modererende rol in de discussie over de bestuurskracht van gemeenten en kunnen deze ook in regionaal verband bezien. Vanuit deze rol als moderator dienen provincies waar nodig sturing te geven aan de discussie die kan leiden tot een herindelingsvoorstel. (...) De invulling van deze verantwoordelijkheid kan voor de provincie aanleiding zijn zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten na een lange discussie zelf niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is'.

Datum

15 augustus 2017

Ons kenmerk

C2211816/4237266

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

M.J.J. (Marcel) van Osch

Telefoon

(073) 681 20 98

Email

mvosch@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Ten aanzien van de gemeente Nuenen c.a. is naar ons oordeel sprake van een dergelijke situatie.

Datum

15 augustus 2017

Ons kenmerk

C2211816/4237266

2. Is dit besluit juridisch positief getoetst?

Antwoord: De Wet arhi bevat geen materiële normen die in acht moeten worden genomen bij het nemen van een besluit tot het starten van het open overleg. Een juridische toets is derhalve niet aan de orde. Ons besluit past, zoals onder het antwoord op vraag 1 weergegeven, binnen onze algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur, zoals verwoord in het Beleidskader gemeentelijke herindeling.

3. Wat is de exacte urgentie om nu in te grijpen?

Antwoord: Al langere tijd kampt de gemeente Nuenen c.a. met een gebrek aan bestuurskracht. In 2015 heeft de gemeente zelfstandig een bestuurskrachtonderzoek laten uitvoeren waarna medio november 2016 werd besloten over te gaan tot een bestuurlijke fusie. In december 2016 verzochten wij de gemeente voor 1 juli 2017 een keuze te maken ten aanzien van een mogelijke fusiepartner. Na een debat in de gemeenteraad van juni 29 juni 2017 bereikte ons het bericht dat het de gemeente niet is gelukt voor 1 juli 2017 een keuze te maken, dat men meer tijd nodig heeft en dientengevolge verzoekt tot uitstel. Het verzoek tot uitstel heeft ons, mede in combinatie met de sterk uiteenlopende opvattingen binnen de gemeenteraad, doen besluiten om het proces met het oog op het gewenste tempo en de kwaliteit over te nemen.

4. Waarom is wachten tot een besluit van Nuenen zelf, uiterlijk in november, voor u geen optie?

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 3.

5. Het CDA en LokaalBrabant roepen u op om uw besluit tot ingrijpen bij de herindeling van Nuenen te herzien en de gemeente in ieder geval tot en met november zélf aan de slag te laten gaan. Bent u bereid om aan deze oproep tegemoet te komen?

Antwoord: Nee.

6. Wat is vanaf heden de rol van het college van B&W van de gemeente Nuenen in het herindelingsproces?

Antwoord: Vanaf 15 augustus 2017 start de fase van het zogeheten open overleg. Deze fase omvat onder andere gesprekken met de colleges van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten, conform artikel 8, eerste lid, Wet arhi. In dit geval de colleges van de gemeenten Nuenen c.a., Son en Breugel en Eindhoven.

7. Wat is vanaf heden de rol van de gemeenteraad van de gemeente Nuenen in het herindelingsproces?

Antwoord: Wij zijn voornemens om, naast de gesprekken met de betrokken colleges, tevens gesprekken te voeren met (delegaties van) de betrokken

gemeenteraden.

Datum

15 augustus 2017

Ons kenmerk

C2211816/4237266

8. Dient de gemeenteraad van Nuenen in het komende proces nog formeel akkoord te gaan met een keuze voor een bepaalde fusie(partner)?

Antwoord: Nee, niet ten aanzien van de keuze voor een partner. In het kader van een artikel 8 procedure heeft de gemeenteraad van een betrokken gemeente alleen een formele rol door het aan GS kenbaar maken van een zienswijze, uiterlijk drie maanden na ontvangst van het herindelingsontwerp (artikel 8, lid 4 Wet arhi).

9. Komt er voor de inwoners van Nuenen een moment om zich uit te spreken en legt u zich neer bij een 'nee'?

Antwoord: Gedurende de terinzagelegging van het herindelingsontwerp kan eenieder (burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven, politieke partijen, ondernemingsraden etc.) zijn of haar zienswijze kenbaar maken aan GS.

10. In het geval dat Nuenen er tijdens het 'open overleg' zelf in slaagt een besluit te nemen over de fusiepartner:

a) Accepteert u dit besluit dan?

b) Krijgt Nuenen het proces in dat geval weer in eigen hand?

Antwoord: Tijdens de fase van het open overleg worden de drie betrokken gemeenten in de gelegenheid gesteld hun perspectief op de bestuurlijke toekomst te schetsen. Als, in uw voorbeeld, gemeenten uitspreken met elkaar te willen fuseren, dan kan dat voor ons college aanleiding zijn om de provinciale arhi-procedure te beëindigen en de betrokken gemeenten daarmee in de gelegenheid te stellen zelf het arhi-traject te starten. Of dit scenario zich voor zal doen, hangt in eerste instantie af van het antwoord op de vraag of GS de door de gemeenten aangedragen oplossing voldoende acht om aan de gewenste versterking van de bestuurskracht tegemoet te komen.

11. Hoe gaat dit open overleg er precies uitzien en wat is de specifieke rol van de provincie?

Antwoord: Over de invulling van het open overleg informeren wij de betrokken gemeenten door middel van een informatieavond voor zowel raads- als collegeleden. Deze bijeenkomst vindt eind augustus plaats.

12. Een van de mogelijke fusiepartners is de gemeente Eindhoven, een gemeente met enkele tientallen miljoenen euro's tekort op de begroting van 2016. In hoeverre is Eindhoven in uw ogen een financieel gezonde gemeente?

Antwoord: De gemeente Eindhoven staat, in het kader van onze toezichthoudende rol, onder het zogenoemde repressieve (normale) toezicht. Vanuit dat oogpunt is er geen reden te twifelen over de financiële positie van deze gemeente.

13. Eindhoven heeft geen Bestuurskrachtonderzoek naar de eigen gemeente laten uitvoeren. Voor een goede keuze vanuit Nuenen is een dergelijk

onderzoek (en de resultaten daarvan) wel van belang. Bent u bereid om dit onderzoek in samenwerking met de gemeente Eindhoven te laten uitvoeren?

Antwoord: Nee, wij achten de gemeente Eindhoven voldoende bestuurskrachtig om als één van de fusiepartners in aanmerking te komen.

Datum

15 augustus 2017

Ons kenmerk

C2211816/4237266

14. Deelt u de mening van het CDA dat de urgentie voor deze provinciale ingreep mede ontbreekt, omdat de gemeente Nuenen beter presteert dan de gemeente Eindhoven (zo had Nuenen een positief begrotingsoverschot en een hoge score in de tevredenheidsmonitor) en Eindhoven derhalve niet als een serieuze fusiepartner kan worden beschouwd?

Antwoord: Nee, de bestuurskracht van een gemeente valt niet enkel af te meten aan de financiële positie of de mate van tevredenheid van inwoners. Uit het door de gemeente Nuenen c.a. in 2015 gehouden bestuurskrachtonderzoek blijkt dat binnen die gemeente sprake is van kwetsbaarheid van het ambtelijke apparaat en aanhoudende zorgen over de politiek-bestuurlijke situatie. Het is de gemeenteraad van Nuenen c.a. die op grond hiervan heeft besloten op zoek te gaan naar een fusiepartner.

15. Bent u op de hoogte van het feit dat een fusie met Eindhoven een andere, 'lichte' Ahri-procedure gaat inhouden dan een fusie met Son en Breugel en dat dit ook een andere voorbereiding tot fusiebesluit vergt? Kunt u voor ons de verschillen tussen beide procedures nog eens duiden?

Antwoord: Over de fusievorm is nog niet gesproken. Op 30 juni 2015 heeft de minister van BZK een aanvulling op het Beleidskader gemeentelijke herindeling gepubliceerd. In deze aanvulling licht de minister toe wat onder een zogeheten 'lichte samenvoeging' moet worden verstaan en welke eisen daaraan gesteld worden. Een lichte samenvoeging is een bijzondere wijze van herindelen. Waar bij een 'reguliere' samenvoeging de betrokken gemeenten worden opgeheven en een nieuwe gemeente wordt ingesteld, wordt bij een lichte samenvoeging ten minste één gemeente niet opgeheven. Daardoor blijven de rechtsgevolgen die zijn verbonden aan opheffing voor (ten minste) één van de betrokken gemeenten achterwege. Met name op het terrein van administratieve lasten levert dit voordelen op. Ook staat de niet op te heffen gemeente niet onder preventief financieel toezicht op grond van artikel 21 Wet arhi en blijven de burgemeester en het ambtelijk apparaat van deze gemeente in functie.

Herindelingsverkiezingen, en daarmee nieuwe collegeonderhandelingen, zijn wel nodig. De gemeenteraad van de niet op te heffen gemeente vertegenwoordigt immers niet de inwoners van de gemeente die wordt opgeheven. Verzoeken tot gemeentelijke herindeling via een lichte samenvoeging worden door de minister beoordeeld aan de hand van de volgende twee criteria:

1. Er is overeenstemming tussen de gemeenten. De rechtsgevolgen voor en na de herindeling zijn voor de betrokken gemeenten verschillend. Het is van belang dat de gemeenten zich hiervan bewust zijn en alle achter de keus voor deze herindelingsvariant staan.
2. Er zijn afspraken over de rechtspositie van het personeel. De

medewerkers van de bij een lichte samenvoeging betrokken gemeenten hebben niet dezelfde positie. De medewerkers van de op te heffen gemeente(n) vallen onder het regime van de Wet arhi (tijdelijke aanstelling en binnen zes maanden na de herindeling een besluit over definitieve plaatsing), terwijl de medewerkers van de niet op te heffen gemeente hun aanstelling behouden. Het verleden leert dat dit verschil geen problemen oplevert als de gemeenten onderling voor de herindeling goede afspraken maken over de plaatsing van medewerkers.

Voor het overige zijn er geen verschillen tussen een 'reguliere' en een 'lichte' samenvoeging als het gaat om de procedurele stappen om te komen tot een herindelingsvoorstel als bedoeld in artikel 8 Wet arhi.

Datum

15 augustus 2017

Ons kenmerk

C2211816/4237266

16. Is er voor de inwoners van Eindhoven en Son en Breugel een mogelijkheid om zich uit te spreken en legt u zich neer bij een 'nee'?

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 9.

17. Hebt u met de gemeenten Eindhoven en Son en Breugel overleg gehad over uw besluit? Indien ja, wat was hun oordeel en wat is er met hen afgesproken over deze procedure? Indien niet, waarom niet?

Antwoord: Nee, er is geen overleg geweest met de gemeenten Eindhoven en Son en Breugel. Gedeputeerde Staten kunnen op grond van artikel 8 Wet arhi eigenstandig besluiten een provinciale arhi-procedure te starten.

18. U hebt eerder aangegeven dat bij de keuze van Nuenen voor Son en Breugel bepaalde taken moeten worden overgeheveld naar een regionale organisatie of naar de gemeente Eindhoven. Betekent dit dat u een nieuwe gemeente, gevormd door Nuenen en Son en Breugel, niet bestuurskrachtig genoeg acht om deze taken uit te voeren? Graag een specificatie per taak in kwestie.

Antwoord: Het past ons niet om op dit moment uitspraken te doen over de bestuurskracht van welke nieuwe bestuurlijke constellatie dan ook. Op dit moment hierover een standpunt innemen zou geen recht doen aan het nog te starten open overleg, welk overleg nu juist gekenmerkt wordt door het open karakter ervan.

19. Naar welke organisatie zouden deze taken moeten worden overgeheveld?

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 18.

20. Hoe bent u van plan om de democratische legitimiteit van de uitvoering van deze taken te waarborgen?

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 18.

21. In het geval de taken in kwestie niet door een nieuwe gemeente Nuenen-Son en Breugel kunnen worden uitgevoerd:

- a) In hoeverre kunnen deze taken dan wel worden uitgevoerd door andere vergelijkbare gemeenten in de regio?*
- b) Moeten deze gemeenten ook taken gaan afstaan? Graag een specificatie per gemeente.*

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 18.

Datum

15 augustus 2017

Ons kenmerk

C2211816/4237266

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

ir. A.M. Burger